

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแนวคิดทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเอง The Causal Relationship Model of the Self-discipline theory

ชญ์รัฐ อิมโสมนัสสกุล¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแนวคิดทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเอง ที่มีอิทธิพลต่อการสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 420 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย สถิติบรรยาย การวิเคราะห์ปัจจัย และการวิเคราะห์เส้นทางด้วยโปรแกรมลิสเรล (LISREL) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยภายนอกบุคคลมีอิทธิพลทางตรงต่อวินัยในตนเองและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อวินัยในตนเอง โดยผ่านปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยชีวสังคมมีอิทธิพลทางตรงต่อวินัยในตนเอง และมีอิทธิพลทางตรงต่อวินัยในตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทุกปัจจัย ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเองทั้งสามทฤษฎี มีความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของตัวแบบ ซึ่งมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับสูง

คำสำคัญ: วินัยในตนเอง, การทดสอบทฤษฎี, โมเดลความสัมพันธ์

Abstract

The purposes of this research were to examine the consistency of correlation of casual relationship model of self-discipline theory that influence student's self-discipline. The quantitative data were collected from questionnaires given to 420 students in Bangkok. The statistical analysis included descriptive statistic, factor analysis and path analysis by use of LISREL program. Based on meta-analysis, it was found that it was shown that both external factors and biosocial factors directly influenced self-discipline and indirectly through individual factors; and individual factors directly influenced self-discipline at a statistical significance level of 0.05. It could be concluded that the three theories concerning self-discipline were highly related to the empirical evidence.

Keywords: self-discipline, Theory-testing, Causal Relationship Model

¹ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทนำ

ประเทศไทยมีวัฒนธรรมทางสังคมอันยาวนาน โดยเป็นสังคมที่มีคุณธรรม มีความรัก ความสามัคคี มีความเมตตาให้อภัยซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือเกื้อกูล และแบ่งปัน ในขณะที่ยุคปัจจุบันสภาพสังคมไทย ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมมากกว่าการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมของสังคม (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2551)

จากสถิติจำนวนเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซึ่งถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศจากการเปรียบเทียบจำนวนคดีที่ถูกดำเนินคดีทั้งหมด ระหว่างปี พ.ศ. 2552-2553 พบว่า สถิติการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนของกรมพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ มีแนวโน้มในการกระทำความผิดมากขึ้น ทั้งความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียง และการปกครอง ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด และความผิดอื่น ๆ (กลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2553) เช่นเดียวกับ วินัดดา ปิยะศิลป์ และพนม เกตุมาน (2550) กล่าวว่า นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายถือว่าเป็นระดับชั้นที่มีความสำคัญ และน่าจะเป็นระดับชั้นที่เหมาะสมที่จะต้องมีการเตรียมความพร้อมในหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านการเสริมสร้างวินัยในตนเอง เพราะนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะต้องเผชิญกับสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ และต้องมีการปรับตัวต่อความ

เปลี่ยนแปลงหลาย ๆ อย่าง เนื่องจากว่าเป็นช่วงที่ร่างกายและอารมณ์กำลังจะผ่านจากวัยเด็กเป็นผู้ใหญ่ ต้องเผชิญกับความขัดแย้งของความคิดเป็นเด็ก และความคิดที่เป็นผู้ใหญ่ อารมณ์จึงเปลี่ยนแปลงได้ง่าย อีกทั้งจะต้องพยายามปรับตัวให้เข้ากับการใช้ชีวิตในโรงเรียน เพื่อน และการเรียนหนังสือ ซึ่งนักเรียนในวัยนี้มีลักษณะเฉพาะด้านมีความคิดที่ยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง ไม่ฟังผู้อื่น ชอบการเปรียบเทียบกับผู้ที่โตกว่า จึงทำให้มีแนวโน้มที่จะทำให้นักเรียนคิดหรือมองตัวเองในทางลบ เมื่อไม่สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับ คงสิฐ อาจวิชัย (2552) กล่าวว่า นักเรียนขาดวินัยด้านความรับผิดชอบซึ่งเป็นวินัยที่ครอบคลุมพฤติกรรมวินัยด้านอื่น ๆ ด้วยเมื่อนักเรียนขาดวินัยด้านความรับผิดชอบส่งผลให้เกิดปัญหาในการจัดการเรียนรู้และปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีกมากมาย เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่โรงเรียนกำหนดไว้

จากปัญหาการขาดวินัยของคอนในสังคมไทย ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญกับการมีวินัยในตนเอง ซึ่งเป็นความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์หรือพฤติกรรมของตนให้เป็นไปตาม ความมุ่งหมายไว้ แม้จะมีสิ่งเร้าจากภายนอก สอดคล้องกับ จุฑาเทพย์ จิตคติ (2552) กล่าวว่า วินัยนั้นเป็นสิ่งที่มีความจำเป็น มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม มีการอ้างอิงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง อย่างหลากหลาย เช่น (1) ทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเองของ Mowrer (1960) อธิบายว่า การเกิดวินัยในตนเองของบุคคลนั้นต้องมีพื้นฐานมาตั้งแต่แรก เกิดจนกระทั่งเติบโตขึ้นอยู่กับระดับการศึกษา

ของผู้ปกครองนักเรียน รายได้ของครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู การเป็นตัวอย่างที่ดี ทักษะคติของบิดามารดา สภาพแวดล้อมทางครอบครัว สัมพันธภาพภายในครอบครัว สอดคล้องกับ จงกรณ์ ชมพวงศ์ (2552) กล่าวว่า สภาพของครอบครัวที่ต้องแยกกันอยู่ของพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ส่งผลให้นักเรียนบางส่วนมีพฤติกรรมไปในทางที่ไม่พึงประสงค์ในภาพรวม (2) ทฤษฎี แรงจูงใจทางจริยธรรมของ Peak and Havighurst (1972) อธิบายว่า อุปนิสัยส่วนบุคคล การควบคุมตนเอง ความรับผิดชอบ ความอดทน ความฉลาดทางอารมณ์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พฤติกรรมก้าวร้าว มีผลต่อการควบคุมของอีโก (Ego-control) ซึ่ง ควบคุม จิตเห นือ สำ นึก (Predominantly conscious) ควบคุมของซูเปอร์อีโก้ (Super Ego-control) และ ควบคุม จิตใ ต้ สำ นึก ซึ่งเป็นกระบวนการที่คนนำมาใช้เพื่อจัดการหรือปรับแรงผลักดันภายในหรือความต้องการของตนเองให้แสดงออกเหมาะสม และอยู่ในขอบเขตที่สังคมยอมรับ (3) กระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ของ Matza ซึ่งว่าด้วยกระบวนการบ่มเพาะ ปลูกฝังพื้นฐานของระเบียบวินัยให้แก่สมาชิกของสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อที่จะให้ตนเองได้พัฒนาไปสู่การเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ซึ่งจะกระทำผ่านตัวแทนในการขัดเกลาทางสังคม (Agents of Socialization) กลุ่มบุคคลหรือองค์กรที่ถ่ายทอดวัฒนธรรม ค่านิยม และบรรทัดฐานทางสังคมให้แก่สมาชิก เพื่อให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม (Conklin, 1987)

ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จะช่วยให้ทราบถึงปัจจัยหรือตัวแปรสำคัญที่สามารถทำนายพฤติกรรมวินัยในตนเองของนักเรียนได้ ซึ่งจะเป็นผลดีต่อ

สถานศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการปลูกฝังวินัยในตนเองของนักเรียน ที่ได้ทราบตัวแปรสำคัญดังกล่าว ซึ่งจะทำให้สถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมเพิ่มเติม เพื่อปลูกฝัง พัฒนา และส่งเสริมปัจจัยนั้น ๆ ให้มีมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้นักเรียนมีวินัยในตนเองมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแนวคิดทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเอง ที่มีอิทธิพลต่อการสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน

บททวนวรรณกรรม

แนวคิดการทดสอบทฤษฎี

ทฤษฎี หมายถึง แนวความคิดหรือความเชื่อที่เกิดขึ้นอย่างมีหลักเกณฑ์ มีการทดสอบและการสังเกตจนเป็นที่แน่ใจ ทฤษฎีเป็นชุดของโมทัศน์ที่เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน เป็นข้อสรุปอย่างกว้างที่พรรณนาและอธิบายพฤติกรรมอย่างเป็นระบบ ถ้าทฤษฎีได้รับการพิสูจน์บ่อย ๆ ก็จะกลายเป็นกฎเกณฑ์ ทฤษฎีเป็นแนวความคิดที่มีเหตุผล และสามารถนำไปประยุกต์ และปฏิบัติได้ ทฤษฎีมีบทบาทในการให้คำอธิบายเกี่ยวกับปรากฏทั่วไปและชี้แนะการวิจัย

การสร้างทฤษฎีมีวิธีการและขั้นตอนที่แตกต่างกันตามประเภทของทฤษฎีตั้งนั้น คือ ทฤษฎีเชิงตรรกะ (rational theory) และทฤษฎีเชิงประจักษ์ (empirical theory) (อรุณี อ่อนสวัสดิ์, 2551) อธิบายดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีเชิงตรรก (rational theory) คือ ทฤษฎีที่สร้างขึ้นโดยกำหนดข้อความเป็นสัจพจน์ขึ้นมาก่อน ซึ่งถือเป็นข้อความที่เป็นจริงโดยไม่ต้องพิสูจน์ในเชิงประจักษ์ หลังจากนั้นก็ทำการนิรนัย ข้อความออกมาจากสัจพจน์ดังกล่าวหลาย ๆ ข้อความ แล้วสร้างข้อสรุปก็จะทำให้ได้เป็นความรู้ความจริง ทั้งนี้จะได้รับการยอมรับมาน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความสมเหตุสมผลในการสร้างข้อสรุปว่าสอดคล้องเป็นไปตามข้อเสนอและสัจพจน์มาน้อยเพียงไร ดังนั้นทฤษฎีเชิงตรรก จะทำการพิสูจน์ความถูกต้องของสัจพจน์โดยอาศัยเหตุผลเป็นหลักตัวอย่างของทฤษฎีเชิงตรรก ได้แก่ ทฤษฎีทางคณิตศาสตร์ และเรขาคณิต

2. ทฤษฎีเชิงประจักษ์ (empirical theory) ทฤษฎีที่สร้างขึ้นโดยอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นพื้นฐานในการสร้าง ซึ่งทฤษฎีเชิงประจักษ์จะเป็นไปตามลำดับโดยการเริ่มจากการสังเกตปรากฏการณ์ที่เป็นรูปธรรมไปสู่การสร้างมโนทัศน์ ข้อเสนอ และสัจพจน์ที่มีความเป็นนามธรรมขึ้นเรื่อย ๆ

การทดสอบทฤษฎีต่าง ๆ ในเชิงประจักษ์ มี 2 แนวทางคือ (1) การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงประจักษ์ เช่น การวิเคราะห์ห่อภิมาณ (meta-analysis) (2) โมเดลโครงสร้าง การวิเคราะห์ตามแนวทางนี้เป็นการตอบสนองของความต้องการ ในการทดสอบทฤษฎีและโมเดลต่าง ๆ ซึ่งนับว่าโมเดลโครงสร้างในปัจจุบันมีโปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ตามโมเดลโครงสร้างมากมาย เช่น LISREL

Tumbull (2002) ทำการศึกษาการสร้างและทดสอบโมเดลของทฤษฎีโปรแกรมจากความรู้

ทางการประเมินที่สั่งสมกันมา โดยใช้กระบวนการสร้างและทดสอบ 3 ขั้นตอน คือ (1) ใช้ผลการวิจัยก่อนหน้านี้นี้มาพัฒนา และพิสูจน์องค์ประกอบและความสัมพันธ์ของโมเดลหรือการสังเคราะห์งานวิจัยมาเป็นกรอบความคิดเชิงทฤษฎี (2) นำการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างมาใช้ยืนยันความมีเหตุผลของกลไกเชิงสาเหตุ (causal mechanism) ของเนื้อหาภายในโมเดลนั้น และ (3) นำการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงข้ามเนื้อหา (cross-validation analysis) มายืนยันความมีนัยทั่วไปของกลไกเชิงสาเหตุไปยังเนื้อหาอื่นที่ต่างออกไป

ดังนั้น การทดสอบทฤษฎี เป็นการประเมินความสมเหตุสมผลของทฤษฎี ซึ่งการทดสอบทฤษฎี จะช่วยให้ทราบว่า ความเหมาะสมตามสถานการณ์ในการพัฒนาซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นนั้นอยู่ ณ จุดใด

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้น ประเด็นที่สำคัญประเด็นหนึ่งคือ เรื่องของวินัย ซึ่งวิจัยจะทำให้มนุษย์มีคุณภาพ การอยู่ร่วมกันมาก ๆ ในสังคมต้องอาศัยวินัยช่วยให้สังคมเป็นระเบียบเรียบร้อยและสงบสุข วินัยจึงเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นที่ต้องการของทุกสังคมทุกประเทศชาติในโลก ซึ่ง ปุณยอนุช วรณโกวิท (2551) กล่าวว่าวินัยเป็นข้อบังคับของสังคมสำหรับควบคุมความประพฤติส่วนรวมของคนในสังคมที่ต้องประพฤติปฏิบัติตามเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย เช่นเดียวกับ ธนาพร ศรีโสภณ (2553) อธิบายว่า วินัย หมายถึง ระเบียบ กฎเกณฑ์และข้อบังคับที่กำหนดขึ้นโดยบุคคลในสังคม เพื่อให้สังคมนั้นมีระเบียบแบบแผน ขนบธรรมเนียมประเพณี

และข้อปฏิบัติตาม และใช้ควบคุมพฤติกรรมตนเอง บุคคลในสังคม เพื่อให้สังคมมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

ทั้งนี้ วินัยเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับบุคคลที่อยู่ร่วมกันเป็นสังคมไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ และเป็นปัจจัยที่ส่งผลถึงความสำเร็จในการพัฒนาประเทศไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานหรือองค์กรใดก็ตาม ถ้าปราศจากวินัย องค์กรนั้น ก็ตั้งอยู่ไม่ได้ นับว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญยิ่งโดยเฉพาะคุณภาพของคนในส่วนที่เกี่ยวกับ “ความมีวินัย” ซึ่ง Hurlock (1984) มีความเห็นว่าการปลูกฝังระเบียบวินัยนั้น จะช่วยให้เด็กรู้สึกมั่นใจ โดยบอกว่าสิ่งใดควรทำ และสิ่งใดไม่ควรทำช่วยให้เด็กหลีกเลี่ยงต่อความรู้สึกผิดหรืออับอายต่อสิ่งที่ผิด ควรรู้สึกที่หลีกเลี่ยงไม่ได้นี้จะทำให้ ไม่มีความสุข และเกิดการปรับตัวที่ยาก วินัยจะช่วยให้เด็กอยู่ในมาตรฐานของสังคม ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้การประพฤติตนที่จะเป็นทางไปสู่การเป็นผู้ใหญ่ที่น่ายกย่อง นับถือ เป็นข้อบ่งชี้ของความรักและการยอมรับที่สำคัญ คือการปรับตัวประสบความสำเร็จและมีความสุข ช่วยรักษาแรงจูงใจในการเสริมแรงของตน ซึ่งกระตุ้นให้เด็กได้รับสิ่งที่เป็นความต้องการของเขา และช่วยให้เกิดการพัฒนาจิตสำนึก ศีลธรรม ซึ่งเป็นแนวทางในการทำให้เด็กมีการตัดสินใจ และควบคุมพฤติกรรมด้วยตนเอง

ดังนั้น การมีวินัยในตนเองมีความจำเป็นและความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคม เนื่องจากวินัยเป็นสิ่งที่จะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ แบบแผน หรือข้อตกลงที่สังคมกำหนดให้ประพฤติตามเพื่อความสงบสุขเรียบร้อยของประชาชนส่วนรวมและสังคม

ดังนั้น วินัยในตนเองเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมและปลูกฝังให้เด็กเป็นผู้มีความรับผิดชอบสูง สามารถควบคุมตนเองได้และยังช่วยเป็นกรอบของการแสดงพฤติกรรมให้มีความเหมาะสม นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในทุก ๆ ด้าน ทำให้การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ในสังคมเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ส่งผลให้การอยู่ร่วมกันในสังคมมีความสงบสุข

การควบคุมตนเอง

ไชยยงค์ วรรณม (2549) กล่าวว่า การควบคุมตนเองเป็นความสามารถของบุคคลที่จะกระทำพฤติกรรมด้วยเหตุผล และความอดทน เพื่อให้เกิดผลที่ดีต่อพฤติกรรมตามที่ตนปรารถนา แม้บุคคลนั้นต้องเผชิญกับปัญหา อุปสรรค หรืออยู่ในภาวะที่เกิดความขัดแย้งในจิตใจโดยบุคคลนั้นเป็นผู้กำหนดเป้าหมายและกระบวนการที่จะไปสู่เป้าหมายของตนเอง เช่นเดียวกับปอแก้ว ศิริจันทร์ (2546) นิยามการควบคุมตนเอง ว่าหมายถึง ความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมด้วยเหตุผลและความอดทน เพื่อให้เกิดผลดีตามที่ต้องการ หรือหลีกเลี่ยงที่ไม่ดีที่อาจเกิดขึ้นได้ด้วยตนเองในปริมาณ และคุณภาพที่เหมาะสมเป็นเวลานานพอที่จะไปสู่ผลที่ต้องการในอนาคตได้ ซึ่งเป็นการลดความสำคัญของอิทธิพลภายนอก และทำให้บุคคลมีอิสระที่จะกำหนดพฤติกรรมของตนเองได้มากขึ้น

การควบคุมตนเองประกอบด้วย ลักษณะทางจิตใจหลายประการคือ การมองเห็นความสำคัญของประโยชน์ที่จะมีในอนาคตมากกว่าประโยชน์ในปัจจุบัน เลือกระทำการพฤติกรรมที่แสดงถึงการอดได้รอได้ เพราะเชื่อว่าการกระทำของตนจะส่งผลให้เกิดตามที่ตน

ต้องการได้ นอกจากนี้ การควบคุมตนเองยังมีความสำคัญต่อพฤติกรรมหลายประเภท เช่น การคงอยู่ของพฤติกรรมที่เหมาะสมในชั้นเรียน การลดพฤติกรรมก้าวร้าว การลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน การพัฒนาความสามารถในการเรียน (ปอแก้ว ศิริจันทร์, 2546) ดังนั้น บุคคลที่มีการควบคุมตนเองมาก จึงมีความสามารถในการเลือกกระทำพฤติกรรมด้วยความคิดอย่างมีเหตุผล มีการวางแผนการกระทำ และในทางตรงข้ามบุคคลที่มีการควบคุมตนเองน้อย จะขาดความสามารถในการประเมิน และเลือกกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ด้วยเหตุผล มักกระทำสิ่งต่าง ๆ ตามใจตนเองโดยไม่คิดถึงผลของการกระทำ ขาดทักษะในการแก้ปัญหาไม่สามารถยับยั้งการกระทำ หรือควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ เมื่ออยู่ในสภาวะที่ต้องเผชิญปัญหาหรือเกิดความขัดแย้งในจิตใจ (แสงทิพ อัครวิริยะกิจ, 2547)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ การวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2554 ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วย (1) โรงเรียนสังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพในสังกัดอาชีวศึกษาเอกชน (2) โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ (3) โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย (ขยายโอกาส) ในสังกัดกรุงเทพมหานคร (4) โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน (มหาดเล็กหลวง) ในเขตพื้นที่

กรุงเทพมหานคร จำนวน 420 คน โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม เพื่อใช้ยืนยันองค์ประกอบของทฤษฎี การเกิดวินัยในตนเองของ Mowrer ทฤษฎีแรงจูงใจทางจริยธรรมของ Peak and Havighurst และกระบวนการขัดเกลาทางสังคมของ Matza ที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยในตนเองของนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งได้ดังนี้

1. เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของรายงานการวิจัย ศึกษาการกระจายของรายงานตามตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้ความถี่ และค่าร้อยละ ส่วนตัวแปรที่มีมาตราวัดเป็นแบบมาตราช่วง ใช้วิธีการคำนวณค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เป็นการวิเคราะห์อภิमानโดยการประมาณค่าดัชนีมาตรฐานสำหรับงานวิจัยในแต่ละเรื่อง ในรูปของค่าขนาดอิทธิพล การวิเคราะห์สถิติเชิงบรรยาย (descriptive statistics) เพื่อให้ทราบลักษณะการแจกแจงของค่าดัชนีมาตรฐาน เพื่อให้ทราบค่าเฉลี่ย การกระจาย ความเบ้ ความโด่ง
3. เป็นการวิเคราะห์เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพล โดยใช้ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)
4. เป็นการวิเคราะห์เพื่ออธิบายความแปรปรวนของค่าขนาดอิทธิพล โดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple regression)

5. วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเองโดยใช้การวิเคราะห์ด้วยโมเดล LISREL

ผลการวิจัย

ปัจจัยภายนอกบุคคล (OUTSIDE) มีอิทธิพลทางตรงต่อวินัยในตนเอง (DISCIPLI) ด้วยขนาดอิทธิพล 0.374 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน 0.035 เป็นอิทธิพลทางตรงด้านบวก และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อวินัยในตนเองโดยผ่านปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล (QUALIF) ด้วยขนาดอิทธิพล 0.377 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน 0.031 โดยเป็นอิทธิพลทางอ้อมด้านบวก

ปัจจัยชีวสังคม (SOCIAL) มีอิทธิพลทางตรงต่อวินัยในตนเอง (DISCIPLI) ด้วยขนาดอิทธิพล 0.069 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน 0.031 เป็นอิทธิพลทางตรงด้านบวก และมีอิทธิพลทางตรงต่อวินัยในตนเองโดยผ่านปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล (QUALIFI) ด้วยขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.370 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน 0.035 โดยเป็นอิทธิพลทางอ้อมด้านบวก

ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล (QUALIF) มีอิทธิพลทางตรงต่อวินัยในตนเอง (DISCIPLI) ด้วยขนาดอิทธิพล 0.377 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน 0.031 ซึ่งเป็นอิทธิพลทางตรงด้านบวก

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรเชิงสาเหตุกับวินัยในตนเอง (R) พบว่ามีค่า 0.92 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2)

พบว่า ตัวแปรเชิงสาเหตุสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรวินัยในตนเอง ได้ร้อยละ 85

ในทุกปัจจัย ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเองทั้งสามทฤษฎีมีความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของตัวแบบ ซึ่งมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับสูง

อภิปรายผล

มิติด้านสังคมและวัฒนธรรมที่พบในงานวิจัยเชิงปริมาณ และนำมาสังเคราะห์ด้วยวิธีการอภิปรายนั้น มีขนาดอิทธิพลเล็กมาก ทั้ง ๆ ที่มีทฤษฎีและแนวคิดมากมายที่อธิบายถึงความสำคัญของมิติทางด้านสังคมและวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลส่งผลต่อวินัยในตนเองของมนุษย์ในแต่ละสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ทั้งนี้มิติทางด้านสังคมและวัฒนธรรมมีความละเอียดอ่อน มีความสลับซับซ้อนจนไม่สามารถลดทอนมิติทางด้านสังคมและวัฒนธรรมออกมาเป็นตัวแปรที่นำมาศึกษาในบริบทของการวิจัยในเชิงปริมาณได้ รวมทั้งในการวิเคราะห์จะรวมคนเข้าเป็นกลุ่ม ๆ ตามลักษณะที่กำหนดกลายเป็นกลุ่มลักษณะหรือกลุ่มตัวแปรในภาพรวม ความเป็นบุคคลของปัจเจกชนแต่ละคนไม่มีโอกาสแสดงออกมานักวิจัยมุ่งความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ซึ่งได้ให้ความรู้ในระดับหนึ่งแต่ความเป็นบุคคลในฐานะผู้กระทำ ที่มีความสลับซับซ้อนแตกต่างกันไปยากที่จะอธิบายออกมา (ชาย โพลีตา, 2547) จึงให้การสังเคราะห์งานวิจัยในมิติด้านสังคมและวัฒนธรรมมีจำนวนของค่าขนาดอิทธิพลเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น ๆ ที่มีจำนวนของค่าขนาดอิทธิพลจำนวนมาก

การทดสอบทฤษฎีความรู้การเกิดวินัยในตนเองของทฤษฎีเมาเรอร์ Mowrer ทฤษฎีของ Peak and Havighurst และทฤษฎีกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (socialization) ของ David Matza พบว่า ทฤษฎีความรู้การเกิดวินัยในตนเองทั้งสามทฤษฎีมีความสัมพันธ์กับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับสูงและมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ใกล้เคียงกัน คือ (1) ตัวแปรแฝงภายนอกปัจจัยภายนอกบุคคล (ทฤษฎีของเมาเรอร์) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปรมีความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝงเท่ากับ 0.86 และมีค่าความแปรปรวนที่สกัดได้เท่ากับ 0.76 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ที่เป็นตัวบ่งชี้มีค่าตั้งแต่ 0.19-0.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า (2) ตัวแปรแฝงภายในปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล (ทฤษฎีของ Peak and Havighurst) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 7 ตัวแปรมีความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝงเท่ากับ 0.78 และมีค่าความแปรปรวนที่สกัดได้เท่ากับ 0.13 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ที่เป็นตัวบ่งชี้มีค่าตั้งแต่ 0.76-0.97 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า (3) ตัวแปรแฝงภายนอกปัจจัยชีวสังคม (ทฤษฎีกระบวนการขัดเกลาทางสังคม Socialization ของ David Matza) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 7 ตัวแปรมีความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝงเท่ากับ 0.87 และมีความแปรปรวนที่สกัดได้เท่ากับ 0.69 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ที่เป็นตัวบ่งชี้มีค่าตั้งแต่ 0.75-0.93 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 ทุกค่าแสดงว่าทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กับการมีวินัยในตนเอง

ในระดับสูง สอดคล้องกับ จเร แก้วช่วย (2552) เชื่อว่า การปลูกฝังความมีวินัยจะต้องมีการฝึกฝนตั้งแต่แรกเกิดจนเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่โดยอาศัยการฝึกปฏิบัติบ่อย ๆ อย่างต่อเนื่อง และอาศัยแรงจูงใจด้านต่าง ๆ มาช่วยเสริมสร้างในการฝึกเพื่อให้มีพัฒนาการเป็นไปตามที่สังคมต้องการและพัฒนาไปสู่การมีวินัยในตนเอง อันเป็นยอดปรารถนาสูงสุดของการพัฒนาด้านระเบียบวินัย และในกระบวนการขัดเกลาจะต้องอาศัยปัจจัยแวดล้อมจากหลาย ๆ ฝ่ายช่วยสนับสนุน เช่น บิดามารดา ชุมชน สังคม จึงจะพัฒนามาเป็นลักษณะที่เด่นชัดในจิตสำนึกของบุคคลนั้นจนกลายเป็นพฤติกรรมที่ถูกต้องมีเหตุผลของบุคคลนั้นและ อติเรก เวียงสิงห์ก่อ (2552) กล่าวว่า วินัยหมายถึง ข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ กฎ กติกา ที่วางไว้ให้คนในชุมชน สังคม กลุ่มคน ได้ปฏิบัติตามเพื่อให้เกิดความมีระเบียบ เกิดความสงบของชุมชน ถ้าไม่ปฏิบัติตามก็ถูกสังคมลงโทษ เช่น ถูกตำหนิ ถูกว่ากล่าวตักเตือนเพื่อให้ละเมิดสิทธิของผู้อื่นการมีวินัยในตนเองนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่คนทุกคนจะต้องสร้างให้เกิดขึ้นกับตนเองเป็นพื้นฐาน มิฉะนั้นแล้วการที่จะคบหาสมาคมหรือทำงานร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมย่อมจะเป็นไปไม่ได้ยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าไม่สามารถสร้างวินัยในตนเอง ให้เกิดขึ้นได้แล้ว การจะสร้างวินัยเพื่อส่วนรวมย่อมจะเกิดขึ้นไม่ได้ ทั้งนี้เพราะวินัยในตนเองเปรียบเสมือนเครื่องปรุงแต่งขัดเกลานิสัยใจคอให้บุคคลเป็นคนที่มีความขยัน อดทน ซื่อสัตย์ สุจริต และรักสวย รักงาม รักความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อยและเมื่อสามารถปฏิบัติตนให้มีวินัยได้แล้ว วินัยนั้นจะนำความสุข

กายสบายใจมาสู่ตนเองซึ่งลักษณะที่กล่าวนี้แสดงถึงการบรรลุวุฒิภาวะทางจิตของบุคคลสอดคล้องกับ Ausubel (1968) ให้ความหมายว่า การมีวินัยในตนเอง หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงออกมาตามจิตสำนึกของตนเอง ซึ่งจะมีหน้าที่ คือ (1) เป็นการอบรมนิสัยและฝึกคนให้มีพฤติกรรมที่เป็นมาตรฐาน (2) ทำให้บุคคลนั้นมีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับวุฒิภาวะของตน คือสามารถปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของสังคมเชื่อมั่นในตนเอง ฟังตนเองได้ รู้จักควบคุมและมีความอดทน (3) เกิดจากมโนธรรมภายในจิตใจที่มาจากการสะสมประสบการณ์และมีพัฒนาการมาเป็นลำดับ (4) สร้างความมั่นคงทางอารมณ์ให้แก่ผู้ปฏิบัติ เพราะกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมยอมรับจะเป็นกรอบแนวความคิดที่บุคคลนั้นใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตนให้เหมาะสมและแนวความคิดนี้ก็จะพัฒนาจนกลายเป็นวินัยในตนเอง และ Mussen, John and Kagan (1969) ศึกษาพบว่า การฝึกวินัยให้แก่เด็กโดยการใช้เหตุผลและให้ความรักเป็นการฝึกวินัยที่ให้เหตุผลดีที่สุดและช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางสมองของเด็ก เพราะช่วยให้เด็กเข้าใจเหตุผลหรือมาตรฐานสังคมที่พ่อแม่ต้องการวิธีนี้จะช่วยให้เด็กมีวินัยในตนเองสูงขึ้น

ดังนั้นการปลูกฝังวินัยให้กับเด็กไม่ใช่เรื่องง่าย จำเป็นต้องอาศัยบุคคลหลายฝ่ายและใช้วิธีการที่หลากหลายจะใช้แนวคิดทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งไม่ได้แต่จะต้องใช้วิธีการบูรณาการให้เหมาะสมกับสภาพปัญหา วัฒนธรรม ประเพณี และการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมที่จะเกิดขึ้นในสังคมไทยในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. การผลิตและสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับวินัยในตนเองต้องมีการกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีวิถีวิทยากระบวนการต้นในการศึกษาวิจัยรวมทั้งวิถีวิทยาการวิจัย ซึ่งการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นในสังคมไทย นักวิชาการและนักวิจัยต้องช่วยกันกำหนดทิศทางและความรู้เกี่ยวกับวินัยในตนเองในสังคมไทยเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่การผลิตองค์ความรู้อย่างเป็นระบบการและมีเนื้อหาที่เหมาะสมในสังคมไทย

2. การวิจัยในระยะต่อไป ควรให้ความสำคัญกับแนวทางการเปลี่ยนแปลงของสังคม และการเป็นปัจเจกที่เป็นผู้กระทำ การเปลี่ยนแปลงโดยให้ครอบคลุมถึงประเด็นอื่น ๆ ที่ยังไม่มีการศึกษาหรือประเด็นที่มีการศึกษาน้อย ทั้งนี้เพื่อเติมเต็มช่องว่างขององค์ความรู้ที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและพัฒนาในเรื่องวินัยในตนเองของคนในสังคมไทย

3. ในรายงานการวิจัยควรมีการประมาณค่าของขนาดอิทธิพลไว้ด้วย เพื่อสะดวกในการสังเคราะห์งานวิจัยในเชิงปริมาณในลำดับต่อไป

4. การสังเคราะห์งานวิจัยในครั้งต่อไป ในกรณีที่จะสังเคราะห์งานวิจัยที่มีปัญหาที่ค่อนข้างกว้างและเป็นปัญหาทางสังคมนั้น นักวิจัยควรต้องให้ความสำคัญและทำการนิยามตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยอย่างรอบคอบ (โดยเฉพาะตัวแปรทางด้านจิตวิทยา-ด้านสังคมศาสตร์-ด้านพฤติกรรมศาสตร์ที่ค่อนข้างมีความเป็นนามธรรมสูง (subjective) และขึ้นอยู่กับทฤษฎีที่นำมาใช้) ต้องให้ครอบคลุมนิยามตัวแปร

ในงานวิจัยแต่ละเรื่อง ขณะเดียวกันนักวิจัยต้องมีความชัดเจนว่าตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยแต่ละเรื่องเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร การทำความเข้าใจนิยามของตัวแปรในแต่ละเรื่องจะช่วยให้ นักวิจัยมีความชัดเจนว่าผลการวิจัยที่ได้จากงานวิจัย ในแต่ละเรื่องมีค่าแตกต่างกันของค่านิยามและการวัดตัวแปรในแต่ละเรื่องด้วย

6. เนื่องจากการศึกษาแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อวินัยในตนเอง ผู้วิจัยได้ทำการศึกษากับนักเรียนในภาพรวม ดังนั้นจึงควรมีการตรวจสอบความถูกต้องของโมเดล (model cross-validation) กับประชากรต่างกลุ่ม เช่น เด็กเร่ร่อน หรือคนทำงาน เพื่อยืนยันความเป็นสากลของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ วินัยในตนเองต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2553). *สถิติเด็กทำผิด*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- คงสิริ อัจฉิวิชัย. (2552). *การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนนวนิ นทราชูทิศอีสาน อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ (กศ.ม. การบริหาร การศึกษา), มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จงกรณ์ ชมพวงศ์. (2552). *การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนโรงเรียนบ้านกอกดอนพยอม จังหวัดบุรีรัมย์*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- จเร แก้วช่วย. (2552). *การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนคูเมือง วิทยา อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ*. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จุฑาเทพย์ จิตคติ. (2552). *การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนด้านการตรง ต่อเวลาโรงเรียนวัดบ้านปะเคียบ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชาย โพลิตา. (2547). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ สถาบันประชากรและสังคม*. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ไชยรงค์ วรรณม. (2549). *พัฒนาการการควบคุมตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่สามที่มีโนภาพแห่งคน ต่างระดับกัน ในเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์เขต 2*. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลทาง การศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธนาพร ศรีโสภณ. (2553). *การศึกษาพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 ที่มีความ บกพร่องทางสติปัญญาระดับปานกลางจากการฝึกของผู้ปกครองที่ได้รับการฝึกโดยชุดฝึกอบรม*

- พัฒนาพฤติกรรมความมีวินัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2551). “ความสัมพันธ์ระหว่างสถิติกับการวิจัย”. *สัปดาห์วารสารการวิจัย*, 15(1/2552, มกราคม-มิถุนายน): 1-13.
- ปอแก้ว ศิริจันทร์. (2546). ผลของการฝึกมุ่งอนาคตและควบคุมตนเองที่มีต่อลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนเองและทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการพัฒนา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญนุช วรรณโกวิท. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านการแต่งกายโรงเรียนเทศบาลพลประชานุกูล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- แสงทิพ อัครวิริยะกิจ. (2547). พฤติกรรมการคุกคามทางเพศผู้อื่นของนักเรียนชายที่ได้รับสื่อที่แฝงการแสดงออกทางเพศและมีจิตลักษณะควบคุมตนเองแตกต่างกัน: กรณีศึกษาของนักเรียนชายโรงเรียนในจังหวัดนนทบุรี. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อดิเรก เวียงสิงห์กอก. (2552). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าเสี้ยว อำเภอสร้างคอม จังหวัดอุดรธานี. ปรินญานิพนธ์การบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อรุณี อ่อนสวัสดิ์. (2551). *ระเบียบวิธีวิจัย*. พิษณุโลก: ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Ausubel, D. P. (1968). *Educational psychology: A cognitive view*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Conklin, John E. (1987). *Sociology: An Introduction* (2nd ed.). New York: Macmillan.
- Hurlock, Elizabeth B. (1984). *Child Development*. New York: McGraw-Hill.
- Mowrer, Orval H. (1960). *Learning Theory and Behavior*. New York: Wiley.
- Mussen, P. H., John, J. Conger, & Jer Kagan. (1969). *Child Development and Personality* (3rd ed.). New York: Harper & Row.
- Peak & Havighurst, R. J. (1972). *Developmental Task and Education* (3rd ed.). New York: Longman.
- Turnbull. (2005). *Home School Relations* (2nd ed.). Boston: Allyn & Bacon.